

---

## Flora Pannonica

Journal of Phytogeography & Taxonomy

---

### A Vértes és környéke florisztikai kutatásának eredményei II.

BARINA Zoltán<sup>1</sup> – NÉMETH Csaba<sup>2</sup>

#### Abstract: Data on the flora of Vértes Mts II.

This study presents floristical records of 54 vascular taxa from the territory of Vértes Mts (Transdanubian Mountain Range) and its surroundings. These occurrences partly are new to the region (*Asplenium adiantum-nigrum*, *Chenopodium opulifolium*, *Corydalis* × *campylochila*, *Peucedanum arenarium*, *Scutellaria hastifolia*, *Silene bupleuroides*, *Stachys germanica*, *Thalictrum lucidum*), partly additions to knowledge of distribution of species which are rare or scattered on regional or territorial level. The paper together with other recently published studies of the region include to article-series which means forerunner of flora monograph of Vértes Mts.

#### Bevezetés

Jelen közleményünket BARINA (2007) azonos című cikke folytatásának és egyben a Vértes flóra-monográfiája előfutárának, előkészítésének szánjuk. Az utóbbi években számos fajt sikerült újonnan kimutatni a Vértes területéről (NÉMETH 2003, BARINA 2007, 2008) és környékéről (RIEZING 2007), többük részletes hegységbeli feldolgozása is elkészült (NÉMETH 2006, BARINA 2007, 2008). Számos esetben azonban az egyes fajok elterjedései újabb előfordulásokkal voltak kiegészíthetők, anélkül, hogy azok hegységbeli ismert areájában jelentős változást eredményezett volna. Ugyanakkor több, az utóbbi években a Vértesből kimutatott fajnak nem találtuk korábbi adatát, vagy csak néhány adatuk volt ismert.

#### Anyag és módszer

Alábbi munkánkban a Vértes területén végzett florisztikai kutatásaink újabb és a korábbiakat kiegészítő eredményeit ismertetjük, azokra a fajokra szorítva, melyek jelenlegi tapasztalataink alapján a hegység területén legfeljebb szórványos előfordulásúak. A dolgozatban szereplő taxonoknak, néhány kivételtől eltekintve, csak korábban nem közölt, illetve ISÉPY (2004) kéziratában sem szereplő előfordulási adatait ismertetjük. Az adatok részben a szerzők közös, részben független terepbejárásainak eredményei, ezt azonban az egyes helyeken nem jelezzük külön. Az előfordulási adatok nagy többsége herbáriumi anyaggal dokumentált. Az adatok minden esetben „község: dűlőnév” formában kerülnek közlésre, felsorolásuk után pedig a vonatkozó Közép-Európai flóratérképezési kvadrátok azonosítóit is szerepeltetjük, valamint minden faj esetében utalunk annak hegységbeli elterjedtségére, az újonnan közölt adatok jelentőségére.

A fajok nevezéktana KIRÁLY (2009) munkáját követi.

---

<sup>1</sup>Magyar Természettudományi Múzeum, Növénytár, 1476 Budapest, Pf. 222.; barina@bot.nhmus.hu  
<sup>2</sup>H-2900 Komárom, Jedlik Á. u. 3/C.; nemetsaba@gmail.com

## Eredmények

### *Achillea nobilis* L.

Csákvár: Belterület, Öreg-hegy (É); Magyaralmás: Vörös-kút-tóhely; Söréd: Cirokföldi-dűlők. [8675/4, 8676/2]

A hegység területén igen szórványos előfordulású faj.

### *Aconitum vulparia* RCHB.

Csákberény: Disznócsapás-völgy, Meszes-völgy, Szentegyházi-hegy, Ugró-völgy; Gánt: a Köves-völgytől É-ra, Gánti-alsó-erdő, Gánti-felső-erdő, Hirczy-emlékmű, Hirczy-tető, Hosszú-völgy, Jenőlik, Juh-völgy; Kis-Eperjes, Magas-hegy, Pap-rét, Sárkánylyuk-völgy, Tábor-hegy; Szár: Holdvilág-árok; Szárliget: Nagy-Szállás-hegy; Várgesztes: Cseresznyefa-hajtás, Eperjes-hegy; Vértesboglár: Hosszú-hajtás, Som-vágás; Vértesomló: Macska-bükk. [8576/1, 8576/2, 8576/3, 8576/4, 8675/2, 8676/1]

A hegység északi mészkőterületeiről több régi előfordulása is ismert. Újabban BARINA (2007) közölt néhány új lokalitást. Adataink alapján a hegység teljes területén szórványos előfordulású.

### *Actaea spicata* L.

Csákberény: Szappanos-völgy; Gánt: Ebijesztő-tető, Hajdú-vár; Mór: Dült-kúti-völgy, Fazekas-gödrök, Jónás-völgy, Szarvas-völgy; Pusztavám: Bánya-hegy, Szarvas-völgy; Tatabánya: Csalános-árok; Vértesomló: Bődön-bükk. [8476/3, 8575/4, 8576/2, 8675/2]

A hegységben szórványos előfordulású faj, Csókakő, Mór és Szár környékéről volt néhány régi adata.

### *Alcea biennis* WINTERL

Csákberény: Csemetekert; Magyaralmás: Vörös-kút-tóhely. [8675/4, 8675/4]

A hegység lösz-lerakódású peremén.

### *Allium paniculatum* L.

Gánt: Vaskapu-hegy. [8676/1]

A hegység északkeleti pereméről néhány adattal rendelkező faj, aktuális hegységbeli adatait BARINA (2008) közli.

### *Amorpha fruticosa* L.

Gánt: Meleges. [8676/1]

Bauxitbányában. ISÉPY (2004) nem említi adatát a hegység területéről, terjedése várható.

### *Aquilegia vulgaris* L.

Csákberény: Cseresnyés-völgy; Csete-völgy, Halom völgy és a Kőkény-völgy között, Hosszú-bérc, Juh-döglő, Kőkapu-völgy, Ráró-kő, Szentegyházi-hegy, Ugró-völgyi-lyuk alatt, Varga-hegy; Gánt: Antal (Angyal)-árok, Boglári-oldal, Hirczy-tető, Juh-völgy, Köves-völgy, Lábas-bükk, Tábor-hegy; Vértesboglár: Som-vágás. [8576/2, 8675/2, 8676/1]

A Csákberény és Vérteskozma környéki völgyekből régóta ismert, elegyes karszterdők, sziklai bükkösök faja. Adataink kiegészítések és pontosítások a faj vértesi előfordulásaihoz.

*Asplenium adiantum-nigrum* L.

Szár: Holdvilág-árok. [8576/2]

Meredek, dolomitsziklás útrézsűben néhány tő. A Vértes flórájára új.

*Aster amellus* L.

Csákberény: Bucka; Csákvár: Gánti-tető; Csókakő: Aranyhegyi-szőlők; Gánt: Széles-földek; Mór: Mandulás; Vértessomló: Nagy-Somlyó. [8476/3, 8675/1, 8675/2, 8676/1]

Csákvár és Csákberény környékének löszborította területeiről régóta ismert, újabban BARINA (2007) és RIEZING (2007) közli néhány adatát.

*Bupleurum affine* SADLER

Csákberény: Aranyhegyi-szőlők, a Halom-völgy és a Horog-völgy között, a Halom-völgy és a Kökény-völgy között, a Kaszás-völgy és a Meszes-völgy között, Kaszás-völgy, Réti-dűlő, Strázsa-hegy alja, Szarvas-főrtés-völgy; Csákvár: Badacsony-része, Bika-rét, Gánti-tető, Gém-tisztás, Kereszt-haraszt, Öreg-hegy (D), Petre-cser, Szóló-kő, Vásár-hegy; Gánt: a Bot-völgy és a Fenyves-völgy között, Batonna-hegy, Boglári-tető, Ebijesztő-tető, Farkas-verem, Kereszt-haraszt, Kereszt-völgy, Községi-legelő, Magas-hegy, Sarok-legelő, Somfa-völgy, Sózó-hegy, Széles-földek, Udvarhely; Oroszlány: Hajszabarna, Nagy-Főrtés, Német-völgy, Sárkánylik, Som-hegy, Telefon nyiladék, Tüskés-hegy, Zámolyi-bükk; Szár: Gesztesi-földek; Tatabánya: Kis-Csákány-hegy, Körtvélyesi-tető, Mészáros-hegy, Pintéri-erdőrész; Várgesztes: Lófő; Vértesboglár: Fáni-völgy, Haraszi-erdők, Hosszú-hajtás, Nagy-legelő (É), Nagy-Somló, Regália-föld, Som-vágás, Svájcer-rét; Zámoly: Német-Gránás. [8675/2, 8576/1, 8576/2, 8576/3, 8576/4, 8676/1, 8676/2]

Csákberény, Csákvár és Vérteskozma környékéről volt ismert néhány régi adata. Utak mentén, gyomos vadjárta helyeken, löszös rézsűkön, gyepekben.

*Bupleurum longifolium* L.

Gánt: Lábas-bükk. [8576/2]

Csákvár és Vérteskozma környékéről ismertek régebbi előfordulási adatai. Újabban csak a csákvári Kálvária-völgyből (ISÉPY 2004) és a fenti lelőhelyről került elő. Aktuális előfordulása bükkös és molyhos-tölgyes határán, enyhe, löszlerakódású lejtőn található, míg korábbi adatai inkább meredek, sziklás termőhelyekről származtak.

*Calamagrostis varia* (SCHRAD.) HOST

Csákberény: András-völgy, Cseresznyés-völgy, Csete-völgy, Disznó-csapás, Horog-völgy, Halom-völgy és a Horog-völgy között, Juh-döglő, Kőkapu-völgy, Meszes-völgy, Ráró-kő, Szedres-völgy, Szentegyházi-hegy, Ugró-völgy, Varga-hegy, Varga-tisztás; Csákvár: Hosszú-völgy, Öreg-hegy (É); Gánt: Boglári-tető, Bot-völgy és a Somfa-völgy között, Fillér-árok, Gánti-felső-erdő; Juh-völgy és a Köves út között, Köves-völgy, Köves-völgy és a Vendel-halál között, Rédl-emplékmű, Somfa-völgy; Szár: Tamás-hegy; Vértesboglár: Kis-Somló, Som-vágás. [8576/2, 8576/3, 8675/2, 8676/1, 8676/2]

Sziklai bükkösökben, sziklaerdőkben a Vértes dolomitterületén elterjedt faj, korábban csak a Fáni-völgyből volt ismert (BOROS 1938).

*Centaurea scabiosa* L. subsp. *vertesensis* (BOROS) SOÓ [Syn.: *C. vertesensis* BOROS]

Csákberény: Bucka, Ráró-kő, Ugró-völgyi-lyuk; Csákvár: Kis-Tábor-hegy, Kopasz-hegy, Zöld-hegy; Gánt: Antal-árok, Bagoly-hegy, Hosszú-völgy (Kápolnapusztánál), Községi-legelő, Német-völgy, Sarok-legelő; Zámoly: Gránási-hegy. [8576/4, 8675/2, 8676/1, 8676/3]

A Vértes és a Keleti-Bakony közös dolomitendemizmusa (BOROS 1940). A taxon jelentőségére legutóbb BARINA (2007) hívta fel a figyelmet.

*Cerasus fruticosa* (PALL.) WORONOW

Csákberény: Sarok-legelő; Csákvár: Hosszú-haraszt, Nagy-hegy, Öreg-hegy (D), Sasfészek; Gánt: Aknás-rész, Disznó-árok, Gránási-szőlők, Meleges, Pap-völgy, Széles-földek; Magyaralmás: Tóhely-domb; Várgesztes: Mária-völgy; Zámoly: Gránás-hegy, Közép-hegy.  
[8576/1, 8576/3, 8675/4, 8676/1, 8676/2, 8676/3]

A hegység lösz-lerakódású keleti peremén molyhos-tölgyesek, cserjések szélén; BARINA (2007) tárgyalja régi és aktuális hegységbeli előfordulásait.

*Chenopodium opulifolium* SCHRAD.

Csákberény: Bucka. [8676/1]

A Bucka szőlőhegyén, a présházak közötti földút mentén néhány tő. A Vértes flórájára új.

*Chenopodium vulvaria* L.

Mór: Szent István tér, Széchenyi u. [8675/1]

Ritka városi gyom, füves területeken, járdarepedésekben, már nem a Vértes területén. Szintén Mórról, a Vértes területén kívülről közölte FELFÖLDY (1942).

*Corydalis* × *campylochila* TEYBER [*Corydalis cava* × *C. solida*]

Szárliget: a Birkacsárda és Szálláskút között. [8476/4]

Gyertyános-tölgyesben a szülőfajok társaságában. A Vértes területéről ezidáig nem közölt hibrid, a *C. solida* is csak a hegység északi részén fordul elő, igen ritkán.

*Corydalis intermedia* LINK

Csákberény: a Cseresznyés-völgy és a Szedres-völgy között, a Halom-völgy és a Kökény-völgy között, a Kökény-völgy és a Szedres-völgy között, Bükkfa-kút, Csete-völgy, Fertés-völgy, Hosszú-bérc, Juh-döglő, Katona-csapás, Kökény-völgy, Pátrácos-völgy, Szapannos-völgy, Szarvas-förtés-völgy, Szedres-völgy, Ugró-völgy; Csákvár: Góré-völgy, Nagy-bükk, Sötét-berek; Csókakő: a Vár-völgy és a Szakáll-nyiladék között, Arany-hegy; Gánt: Batonna-hegy, Hajdúvár, Horog-völgy, Hosszú-bükk, Kőhányás, Nagy-Kutya-rom, Német-völgy, Tábor-hegy; Mór: Csóka-hegy, Ördög-konyha, Szenes-vágás; Oroszlány: Hosszú-hegy, Komlós-vágás (a Gerencséri-ér mellett); Pusztavám: Alsó-erdő-dűlő (a Szarvas-völgy mellett), Katona csapás, Nagy-bükk, Pátrácos, Pátrácos-völgy, Szenes-vágás; Szár: Bodzás-árok, Nagy-Farkas-torok, Tamás-hegy; Szárliget: a Birkacsárda és Szálláskút között, Kis-Szállás-hegy, Kő-hegy, Nagy-Hallgató-völgy, Nagy-Széna-hegy, Vinyabükk-völgy; Tatabánya: Bertalan, Bükk-avas, Hárs-hegy, Hosszú-hajtás, Körtvélyesi-tető, Nagy-tisztás, Nyerges, Ördög-árok, Sózó-hegy, Szili-rét, Ugrató; Várgesztes: a Mária-völgy és a Mészáros-hegy között, Cseresznyefa-hajtás, Farkashajtás, Lófő, Űző-hegy, Vadász-dombok; Vértessomló: a Makk-erdő és a Mocsár-rét között, Kő-hegy, Makk-erdő, Vitányvár, Zsidó-hegy.  
[8476/4, 8575/4, 8576/1, 8576/2, 8576/4, 8675/2]

Nem gyakori, de a hegység szinte egész területén meglevő üde lomberdei faj, aktuális előfordulásait a hegységből BARINA (2007), a hegység északi előteréből RIEZING (2007) közli.

*Dianthus deltooides* L.

Gánt: Kereszt út, a Német-völgy köhányási bejáratánál; Oroszlány: Csáki várrom és a Gyűrűs-kút között, Homoki-dűlő; Várgesztes: Bodzás-árok, Magas-hegy. [8576/1, 8576/2, 8576/3]

Erdőszelei gyepek, hegyi rétek faja, aktuális előfordulásait a hegységből BARINA (2007), a hegység északi előteréből RIEZING (2007) közli.

*Echium italicum* L.

Csákberény: Burjáni-gödrök, Öreg-hegy alja, Réti-dűlő, Strázsa-hegy alja; Gánt: Községi-legelő, Sarok-legelő. [8676/1, 8676/3]

BOROS (1934, 1936) Csákvár környékén két helyen találta, újabban azonban csak Csákberény és Gánt mellől került elő.

*Gypsophila arenaria* W. et K.

Csákvár: Badacsony-hegy, Nagyvasapu, Öreg-hegy (D); Gánt: Községi-legelő, Vaskapu-hegy. [8676/1, 8676/2]

A Vértes Csákberénytől Csákvárig húzódó, a Zámolyi-medencével és a Mezőfölddel érintkező alacsonyabb dolomitkúpjainak nyílt sziklagyepjeiben szórványos előfordulású (BARINA 2007).

*Hypericum elegans* STEPH. ex WILLD.

Csákvár: Lengyel-tábor-völgy, Nagy-hegy, Öreg-hegy (D), Vaskapu-hegy; Gánt: Községi-legelő, Meleges, Vaskapu-hegy; Zámoly: Disznó-hegy. [8676/1, 8676/2]

A Vértesi déli részére eső előfordulásai a mezőföldi összefüggő löszterületek közelségét jelzik. Régebbi és aktuális adatait BARINA (2007) összegzi.

*Iris graminea* L.

Csákberény: Szarvas-förtés; Csákvár: Petre-cser, Polgár-hegy, Poros-erdő, Tölcsér; Gánt: Gránás-hegy, Nyíres-tető, Széna-hegy (a Horog-völgy fölött), Udvarhely; Oroszlány: Hajsza-barna. [8576/3, 8576/4, 8675/2, 8676/1]

Elsősorban löszös cseres-tölgyesekben, a hegység területén igen elszórtan.

*Libanotis pyrenaica* (L.) BOURG.

Gánt: Antal-árok és a Vendel-halál között, a Kápolnapusztára vezető földút mentén, Ecseg vadászlak, Köhányás, Lásbas-bükk, Szőlő-hegy (Kápolnapusztá mellett), Udvarhely, Vörösmarty-turistaház. [8576/2, 8576/3, 8676/1]

BARINA (2007) Vérteskozma környékéről mint a Vértesre új fajt közli.

*Linum flavum* L.

Csákvár: Öreg-hegy (D); Gánt: Gránási-szőlők, Sarok-legelő. [8676/1, 8676/2, 8676/3]

A hegység területén igen ritka, alig néhány pontról ismert faj, régebbi és aktuális adatait BARINA (2007) összegzi.

*Luzula luzuloides* (LAM.) DONDY et WILMOTT

Csákberény: Csete-völgy, Szentegyházi-hegy. [8675/2]

Meredek oldalak tölgyeseiben, többnyire dolomitra rakódott vastagabb lösztakarón, feltehetően felszínén kisavanyodó termőhelyeken, de az állományokban egyéb acidofil fajok nélkül. A Vértesben ritka, újabban BARINA (2007) közölte néhány előfordulását.

*Melampyrum pratense* L.

Csákberény: Ugró-völgy; Gánt: Német-völgy. [8675/2, 8576/1]

Kilúgozott talajú tölgyesekben, bükkösökben, szórványos előfordulású. BARINA (2008) mint a Vértesre új fajt közli.

*Orchis mascula* L. subsp. *signifera* (VEST) SOÓ

Csákberény: Szappanos-völgy, zárt dolomit sziklagyepben ~10 tő. [8675/2]

Csákvár, Csókakő és Kápolnapuszta környékéről vannak régi adatai, újabban azonban csak a fenti lelőhelyről került elő.

*Oxybaphus nyctagynus* (MICHX.) SWEET

Mór: Vasútállomás, járdarepedésben. [8675/1]

Vasútállomások, vasúti sínek mentén az ország több pontján előforduló, terjedőben lévő faj, fenti lelőhelye a Vértes területén kívül esik.

*Petasites hybridus* (L.) P.GAERTN., B.MEY. et SCHERB.

Gánt: a Köves-völgytől É-ra, villanypáasztában. [8576/3]

Korábban ezt az előfordulást BARINA (2008) elvirágzott példányok alapján *Petasites albus* (L.) GAERTN. néven közölte, 2009-ben virágzási időben bebizonyosodott a korábbi határozás helytelensége, így a *P. albus* törlendő a Vértes flórájából, a *P. hybridus*-nak pedig új lelőhelye vált ismertté.

*Peucedanum alsaticum* L.

Csákberény: Bucka; Csókakő: Arany-hegy, Aranyhegyi-szőlők; Gánt: Gránási-szőlők, Sarok-legelő; Magyaralmás: Tóhely-domb; Oroszlány: Szeles út; Szár: Kis-Kereszt-hegy; Zámoly: Közép-hegy. [8575/4, 8577/1, 8675/2, 8675/4, 8676/1, 8676/3]

A hegység keleti-délkeleti, lösszel borított peremén; régebbi és aktuális vértesi adatait BARINA (2007) összegzi.

*Peucedanum arenarium* W. et K.

Csákberény: Sarok-legelő, a Bucka tövében ~10 tő. [8676/3]

A Vértes flórájára új, legközelebbi előfordulása a Vértes északi előteréből ismert (BOROS 1935, BARINA 2007).

*Peucedanum carvifolia* VILL.

Mór: Köves-domb, cseres tölgyes szegélyén. [8675/2]

Erdőszeleken előforduló, szórványos elterjedésű faj, régebbi és aktuális vértesi adatait BARINA (2008) összegzi.

*Phlomis tuberosa* L.

Csákvár: Öreg-hegy, Kis-Tábor-hegy; Gánt: Felső-Gizi-kút, Gránási-szőlők; Zámoly: Közép-hegy.  
[8576/4, 8676/1, 8676/2]

A hegység déli, Csákberény és Csákvár közötti löszös területeiről vannak régi szórványadatai.

*Plantago indica* L.

Gánt: Kápolnapuszta, Réti-földek; Pusztavám: Farkas-hegyi bánya, Homok-szőlők; Vértesboglár: Regália-föld. [8575/4, 8577/3, 8676/1].

Utak mentén, bolygatott helyeken, homokon.

*Polystichum aculeatum* (L.) ROTH

Csákberény: Szarvas-förtés-völgy; Gánt: Juh-völgy és a Köves-út között; Oroszlány: Gánti-felsővidék, Kő-völgy; Tatabánya: Macska-dűlő; Várgesztes: Malom-út.  
[8476/4, 8575/4, 8576/1, 8576/3, 8675/2, 8676/1]

Árnyas mészkösziklákról, illetve bükkerdő meredek útrézsűjéről került elő. A hegység északi részének néhány völgyéből már régebről is ismert volt.

*Potentilla rupestris* L.

Várgesztes: Lófő. [8576/1]

A hegységből több régi adata is ismert, újabban azonban csak Gánt környékének egyetlen pontjáról (BARINA 2008), illetve a fenti, várgesztesi területéről – amely egy korábbi észlelés (ISÉPY – SZŐCS 1967 in ISÉPY 2004) megerősítése – került elő.

*Ranunculus arvensis* L.

Csákberény: a Gémförtés- és a Csatorna-völgy között; Gánt: Széles-földek; Gánt: Tábor-hegy.  
[8576/4, 8675/2, 8676/1]

Köves talajú szántókon. A hegységből csak Gánt környékéről volt ismert (BOROS 1953, ISÉPY 2004).

*Ranunculus nemorosus* DC.

Csákberény: Cseresznyés-völgy, Gémförtés-völgy, Öregsomos-völgy, Somos-völgy, Szedres-völgy, Ugró-völgyi-lyuk, Szentgyházi-hegy, Kaszás-völgy; Horog-völgy (Csonka-bükk); Gánt: Antal-árok, Jenő-lik, Juh-völgy, Juh-völgy és a Köves út között, Köves-völgy (Kápolnapusztától ÉNy-ra), Tábor-hegy; Vértesboglár: Som-vágás. [8576/2, 8576/3, 8576/4, 8675/2]

Néhány herbáriumi példány alapján a Fáni-völgyből volt ismert, itteni előfordulását újabban BARINA (2007) is megerősítette. A fent közölt előfordulások mind északi kitettségekben találhatóak, elegyes karszterdőben, sziklai bükkösben, mészkedvelő tölgyesben vagy zárt dolomit sziklagyepben.

*Reseda luteola* L.

Csákvár: Lengyel-tábor-völgy, Öreg-hegy, Petre-cser.  
[8576/4, 8676/2]

Csákvár és Mór környékéről ismertek régi adatai utak mentéről, gyomos gyepkekből.

*Salvia verticillata* L.

Csákberény: Öreg-hegy; Gánt: Boglári-oldal; Söréd: Oncsa-földek. [8576/2, 8675/4, 8676/3]

Mór környékéről ismert egyetlen régi adata szőlők közül.

*Scutellaria hastifolia* L.

Csákberény: Bükkfa-kút; Csákvár: Pap-irtás, Petre-cser; Pusztavám: Farkas-hegy. [8575/4, 8675/2]

Cseres-tölgyes szegélyén. A Vértes flórájára új. Legközelebb a Csákvári-rét lápréjtéről ismert.

*Serratula lycopifolia* (VILL.) KERN.

Csákvár: Zöld-hegy; Csákberény: Bucka; Gánt: Községi-legelő; Várgesztes: Vadász-dombok (Eperjes-hegy É-i lejtője). [8576/1, 8576/4, 8676/1]

Csókakőtől Csákvárig több ponton, illetve Vérteskozma környékén volt ismert, mindenhol kicsi, néhány négyzetméteres sarjtelepek.

*Silene bupleuroides* L.

Csákberény: Bucka, Sarok-legelő; Gánt: Gránási-szőlők, Községi-legelő. [8676/1, 8676/3]

A Vértes karbonátos tömbjébe a Mezőföld löszterületeiről „beszivárgó” faj. A hegység flórájára új.

*Sorbus adami* KÁRPÁTI

Csákberény: Csete-völgy. [8675/2]

Rendkívül ritka faj, NÉMETH (2006) mindössze 25 ismert példányát említi. Rendszerint szálankénti előfordulású, fenti élőhelyén is csupán egyetlen termőkorú egyede él.

*Sorbus pseudosemiincisa* BOROS

Magyaralmás: Tóhely-domb. [8675/4]

A faj eddig csak a Vértes tömbjének Csákberény környéki völgyeiből volt ismert (NÉMETH 2006), a Zámolyi-medencéhez tartozó Tóhely-domb északi dolomit-lejtőjének sziklagyepéből 1 termőkorú példánya került elő.

*Sorbus ulmifolia* KÁRPÁTI

Gánt: Boglári-oldal, Boglári-tető, Tábor-hegy.  
[8576/2, 8576/4]

A fajt KÁRPÁTI (1960) a Fáni-völgyből írta le, a fenti előfordulások is gyakorlatilag a völgy feletti hegyoldalak egyes karszterdeiben találhatóak, így legalább részben KÁRPÁTI (l. c.) adatának megerősítéseként is felfoghatóak.

*Stachys germanica* L.

Csákberény: Strázsa-hegy alja; Zámoly: Hosszú-legelő.  
[8676/1, 8676/3]

Bolygatott, löszös gyepekben, a Vértes flórájára új. Legközelebbi előfordulása a zámolyi Csapás-völgyből ismert.



*Taraxacum serotinum* (W. et K.) POIR.

Csákberény: Bucka, Gránási-szőlők, Öreg-hegy, Réti-dűlő, Vértes alja; Csákvár: Badacsony-hegy; Gánt: Községi-legelő; Magyaralmás: Tóhely-domb; Szár: Nagy-legelő; Vértesboglár: Csákvári-határ. [8576/2, 8576/4, 8676/1, 8676/2, 8675/4, 8676/3]

Száraz, löszös gyepekben, mészkedvelő tölgyesek tisztásain. Előfordulása a Vértes löszös peremterületeiről már korábbról is ismert volt, a Vértes tömbjéből csak egy korábbi adata származik (BOROS 1936) a Horog-völgy bejáratából.

*Thalictrum lucidum* L.

Mór: Kálmán-nyiladék. [8675/2]

Cseres-tölgyes szegélyén. A Vértes flórájára új. Legközelebbi előfordulása a Csákvári-rét láprétjéről ismert (ISÉPY 2004).

*Thalictrum simplex* (L.) subsp. *galioides* (PERS.) KORS.

Magyaralmás: Tóhely-domb. [8675/4]

Tölgyes szegélyén, a szoros értelemben vett Vértes területén kívülről, közeli vértesi adatairól BARINA (2008) tudósít.

*Tordylium maximum* L.

Csákberény: Gránási-szőlők, Strázsa-hegy alja; Gánt: Ecseg-vadászlak, Gránási-szőlők, Községi-legelő, Réti-földek, Sarok-legelő, Vaskapu-hegy alatt; Magyaralmás: Tóhely-domb; Zámoly: Disznó-hegy, Gránás-hegy. [8675/4, 8676/1, 8676/3]

BARINA (2007) mint a Vértes flórájára új fajt közli. A hegység déli, száraz, löszös gyepjeiben szórványos előfordulásáról.

*Viola collina* BESSER

Csákberény: Cseresnyés-völgy, Csuka-völgy, Disznó-csapás, Fertés-völgy, Horog-völgy, Juh-döglő, Kaszás-völgy, Kőkapu-völgy, Meszes-völgy, Meszes-völgyi-lyuk, Öregsomos-völgy, Ráró-kő, Szappanos-völgy, Szedres-völgy, Szentegyházi-hegy, Varga-hegy; Csákvár: Nagy-bükk a János-völgy fölött, Öreg-hegy (a Szóló-kő mellett); Csókakő: Buhin-völgy, Kőlyuk-völgy; Gánt: Bagoly-hegy, Disznó-hegy, Gánti-barlang, Juh-völgy, Juh-völgy és a Köves út között, Községi-legelő, Köves-völgy, a Köves-völgytől É-ra, Nagy-bükk, Német-völgy, Szarvas-hegy, Tábor-hegy; Mór: Csóka-hegy É-i letörése; Szár: Holdvilág-árok; Szárliget: Vinyabükki-völgy; Vértesboglár: Som-vágás. [8675/1, 8576/1, 8576/2, 8576/4, 8675/2, 8676/1, 8676/2]

Északias kitettségű, árnyas dolomitsziklákon, sziklaerdőkben, sziklagyepekben. A hegységből hosszú ideig csak a Fáni-völgyből volt adata (FARKAS 1999), az előfordulások köre BARINA (2007) nyomán újabb lokalitásokkal bővült, melyeket most továbbiakkal egészítünk ki.

## Összefoglalás

Közleményünkben 54, a Vértes területén szórványos vagy ritka edényes taxon előfordulásait ismertetjük, melyek közül hetet most először közlünk a hegység területéről. A legtöbb (21) ismertetett taxon vértesi elterjedése a közelmúltban részletesen feldolgozásra került, jelen adatainkkal ezekhez képest új előfordulásokkal bővítjük azok lokális areáját. Ezekon kívül néhány, a korábbi publikációinkban nem szereplő faj (pl. *Calamagrostis varia*, *Ranunculus nemorosus*) összes általunk ismert előfordulását felsoroljuk, körvonalazva ezzel a hegységbeli elterjedési területüket. Szintén szerepel cikkünkben néhány, a Vértesben régebb óta meg nem erősített előfordulású faj (*Bupleurum longifolium*, *Orchis mascula* subsp. *signifera*).

## Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket szeretnénk kifejezni Isépy Istvánnak, aki rendelkezésünkre bocsátotta a Vértes flóráját feldolgozó kéziratát.

## Irodalom

- BARINA Z. (2007): A Vértes és környéke florisztikai kutatásának eredményei I. – *Kitaibelia* **12**: 30–40.
- BARINA Z. (2008): Adatok a Dunántúli-középhegység és környéke flórájához. – *Flora Pannonica* **6**: 3–23.
- BOROS Á. (1934, 1935, 1936, 1938, 1953): Florisztikai jegyzetek. – Mscr., MTM Növénytár, Budapest.
- BOROS Á. (1940): *Centaurea vértesensis* nov. spec. – *Bot. Közlem.* **37**: 40–44.
- FARKAS S. (ed.) (1999): Magyarország védett növényei. – Mezőgazda Kiadó, Budapest, 422 pp.
- FELFÖLDY L. (1942): Szociológiai vizsgálatok a pannoniai flóraterület gomvegetációján. – *Acta Geobot. Hung.* **5**: 87–140.
- ISÉPY I. (2004): A Vértes hegység flórája. – Mscr., ELTE Botanikus Kert, Budapest.
- KÁRPÁTI Z. (1960): Die *Sorbus*-Arten Ungarns und der angrenzenden Gebiete. – *Feddes Repertorium* **62**: 71–331.
- KIRÁLY G. (ed.) (2009): Új magyar fűvészkönyv. – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvafő, 616 pp.
- NÉMETH CS. (2003): A *Carduus glaucus* BAUMG. új előfordulása a Vértesben. – *Flora Pannonica* **1**(1): 118–119.
- NÉMETH CS. (2006): Hibrid eredetű, bennszülött *Sorbus* taxonok elterjedése a Vértesben és környékén. – *Flora Pannonica* **4**: 17–33.
- RIEZING N. (2007): Adatok a Vértes északi előterének flórájához. – *Bot. Közlem.* **94**: 75–90.

Érkezett / received 2009. 10. 20.  
Elfogadva / accepted 2009. 11. 01.